Prima instanţă: Judecătoria Chişinău, sediul Centru (jud. Victor Sandu)
Dosarul nr. 2a-3641/24
(2-23181048-02-2a-11092024)

D E C I Z I E

16 aprilie 2025 mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru în componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Diana Corlăteanu și Lucia Bagrin
Grefier Alina Dubenco

examinând, în şedinţă publică, cererea de apel declarată de apelanta Tamara Țurcan, și cererea de apel declarată de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 28 martie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Tamara Țurcan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de cercetare penală și de anchetă preliminară, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,-

a c o n s t a t a t:

Pretenţiile reclamantului:

1. La 15 decembrie 2023, reclamanta Tamara Țurcan, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de cercetare penală și de anchetă preliminară, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În motivarea acțiunii a indicat că urmărirea penală în cauza penală nr. *****, a fost începută la 21 aprilie 2016 conform elementelor infracțiunii prevăzute la ***** din Codul penal, la care au fost conexate cauzele penale nr. ***** începute conform elementelor infracțiunilor prevăzute de articolele 326, 327 din Codul penal.
Susține că, a fost reținută la 11 aprilie 2017, iar la 13 aprilie 2017, a fost pronunțată încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, de aplicare a măsurii preventive arestul la domiciliu pentru o perioadă de 30 zile. Încheierea fiind menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2017. Ulterior, la 10 mai 2017 a fost emisă încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, de prelungire a măsurii

preventive, arest la domiciliu pentru o perioadă de 30 zile. Încheierea a fost menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 mai 2017.
Punctează că la 6 iunie 2017 a fost emisă Ordonanța Procuraturii Anticorupție, prin care s-a dispus aplicarea măsurii preventive obligarea de a nu părăsi țara pentru o perioadă de 30 zile din data de 10 iunie 2017.
Astfel, s-a aflat în izolatorul CNA 2 zile (11, 12 aprilie 2017), ulterior în arest la domiciliu 59 de zile, din 13 aprilie 2017 până la 10 iunie 2017.
Menționează că, prin Ordonanța din 25 ianuarie 2022, emisă de procurorul în Procuratura Anticorupție, Victor Furtuna, a fost scoasă de sub urmărire penală, pe motiv ca acțiunile acesteia nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute la art. 42 alin. (2), 327 alin. (2) lit. b^1) și c) din Codul penal, cu înlăturarea răspunderii contravenționale conform art. 312 din Codul contravențional, din motivul expirării termenului de prescripție de răspundere contravențională.
Invocă că, informațiile despre învinuirea și reținerea sa au avut un impact semnificativ în comunitatea sa, creând un val de reacții și stigmatizare. Efectul acestor acuzații asupra reputației sale, a familiei și, în mod particular, a soțului, care este invalid, a fost devastator, prin înrăutățirea stării sănătății.
Mai mult, potrivit caracteristicii eliberate de la locul de muncă, reclamanta este caracterizată pozitiv. Funcția de *****, o deține din 14 august 1995, adică mai bine de 28 de ani. Reputația unui om, odată pătată, nu poate fi restabilită ușor, chiar și în urma unei reabilitări legale, cu atât mai mult că, despre cazul dat, au existat mai multe știri și publicații.
Consideră că, tergiversarea nejustificată a procesului penal a avut, de asemenea, un impact semnificativ asupra vieții sale, or a fost reținută la 11 aprilie 2017, iar cauza a fost încetată abia la 25 ianuarie 2022. Urmărirea penală a durat 5 ani.
Totodată, un aspect particular de subliniat este nivelul semnificativ de mediatizare pe care l-a avut acest caz în comunitatea locală și în mass-media națională. Publicațiile extinse în presa scrisă și reportajele televizate nu au fost doar niște simple relatări ale faptelor, ci au avut un impact profund asupra percepției publice și a vieții personale a reclamantei. De la începutul urmăririi penale și pe parcursul întregului proces, numeroase articole au fost publicate, atât în ziare locale cât și pe platforme online, analizând detaliat reținerea și evoluția cazului. Aceste articole, împreună cu segmente de știri televizate, au contribuit la crearea unei atmosfere de suspiciune și condamnare înainte de o decizie judiciară. Astfel, a devenit, fără voia sa, subiectul unei atenții publice intense și, adesea, negative, ceea ce a amplificat presiunea și stigmatul la care a fost supus.
Susține că, mediatizarea excesivă a avut un impact semnificativ asupra familiei sale. Soțul său, fiind invalid, a suferit enorm din punct de vedere a stării sănătății, iar la ea s-a înrăutățit grav starea sănătății, în special în perioada 11 aprilie - 10

iunie 2017, când se afla în stare de arest la domiciliu. Ulterior, fiind prescrise multiple certificate de concediu medical.
Solicită admiterea acțiunii, dispunerea reparării de către stat a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea drepturilor sale în rezultatul acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, cu încasarea din bugetul public național, în beneficiul său, a sumei de 12000 Euro cu titlu de prejudiciu moral.

Poziția instanței de fond:

2. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28 martie 2024, s-a admis parțial acțiunea. S-a încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Tamarei Țurcan, suma în mărime de 50000 lei cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, acțiuni soldate cu scoaterea de sub urmărire penală a cet. Tamara Țurcan prin Ordonanța din 25 ianuarie 2022, emisă de procurorul în Procuratura Anticorupție, Victor Furtuna, pe motiv că acțiunile cet. Tamara Țurcan nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 42 alin.(2), 327 alin.(2) lit.b1) și c) Cod penal. În rest cererea de chemare în judecată, în mărime ce depășește cuantumul acordat reclamantei în prezentul proces, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

3. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 1 aprilie 2024, **apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova**, reprezentat de Constantin Cachița, în baza procurii nr. 15 din 17 februarie 2023, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28 martie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoştinţă cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar.
4. La fel, nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 10 aprilie 2024, **apelanta Tamara Țurcan, reprezentată de avocatul Victoria Donica**, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28 martie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii. A indicat că, motivele de fapt şi de drept vor fi prezentate suplimentar după ce va lua cunoştinţă cu hotărârea motivată, rezervându-și dreptul la apel suplimentar. La cererea de apel nemotivată a fost anexată dovada de plată a taxei de timbru în mărime de 200,00 lei (f.d.150).

5. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Ana Panov în mod automat-aleatoriu pe data de 11 septembrie 2024.
6. La 19 septembrie 2024 prin intermediul oficiului poștal, apelanta Tamara Țurcan, reprezentată de avocatul Victoria Donica, a prezentat cererea de apel motivată împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28 martie 2024, solicitând admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.
7. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2024, nu s-a dat curs cererii de apel declarate de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova. S-a acordat apelantului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, un termen de 10 zile din momentul recepționării prezentei încheieri, pentru prezentarea în secția civilă din cadrul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău a apelului motivat, cu indicarea motivelor de fapt şi de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului. S-a explicat apelantului, că în caz contrar, va avea loc restituirea cererii de apel în corespundere cu prevederile art. 369 alin. (1^1) din Codul de procedură civilă.
8. La 26 septembrie 2024, apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Constantin Cachița, a prezentat cererea de apel motivată, înlăturând în termen neajunsurile cererii de apel.
9. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2024, s-au acceptat spre examinare cererile de apel depuse de apelanta Tamara Țurcan și de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Argumentele părţilor:

10. În motivarea apelului depus de **apelanta Tamara Țurcan**, a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond în partea respinsă.

Suplimentar la cele invocate în cererea de chemare în judecată, motive pe care le susține și în cererea de apel, invocă faptul că a locuit toată viața în *****, fiind un membru respectat al comunității. De peste 25 de ani, ea a ocupat funcția de *****, unde a demonstrat o dedicare remarcabilă şi o competenţă profesională deosebită. În tot acest timp, apelanta a colaborat eficient cu diferitele conduceri ale orașului, întrucât în acești 25 de ani au fost mai mulţi primari care s-au succedat la conducerea administrației locale.

Susține că pe parcursul fiecărei administrații, apelanta a reușit să își mențină relații bune cu fiecare primar, fiind recunoscută pentru integritatea, devotamentul şi profesionalismul său. Aceste calități i-au adus respectul şi încrederea nu doar din partea colegilor de la primărie, ci şi din partea întregii comunități.

Punctează că unul dintre principalele motive pentru care apelanta solicită prejudiciul moral de 12000 euro este privarea nejustificată de libertate, fiind reținută la 11 aprilie 2017, iar ulterior, la 13 aprilie 2017 i s-a aplicat măsura preventivă a arestului la domiciliu pentru o perioadă de 30 zile, conform încheierii Judecătoriei Chişinău sediul Buiucani. Această măsură a fost prelungită în mod repetat până la 10 iunie 2017. În total, reclamanta a fost supusă unui arest preventiv abuziv timp de 59 de zile, fără ca organele de urmărire penală să prezinte probe solide și suficiente care să justifice necesitatea menținerii unei astfel de măsuri restrictive.
Afirmă că acțiunile organelor de urmărire penală au încălcat grav drepturile fundamentale ale apelantei, în special dreptul său la libertate şi siguranță, prevăzut de articolul 5 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO). Aplicarea unor măsuri preventive disproporționate, cum a fost arestul la domiciliu, fără o justificare clară şi adecvată, reprezintă un abuz de putere, în contextul în care nu a fost stabilit niciun prejudiciu material cauzat de acțiunile reclamantei. Astfel, detenția ilegală şi prelungirea nejustificată a arestului preventiv subminează principiile unui proces echitabil şi respectarea drepturilor omului, garantate atât de legislația națională, cât şi de normele internaționale.
Subliniază că urmărirea penală a început în aprilie 2017, însă cauza a fost încetată abia la 25 ianuarie 2022. Timp de aproape 5 ani, Tamara Țurcan a fost subiectul unei investigații penale prelungite nejustificat, care a avut efecte devastatoare asupra vieții sale personale şi profesionale. Această tergiversare a constituit o încălcare flagrantă a dreptului său la un proces echitabil, conform articolului 6 din CEDO, iar durata excesivă a procedurii i-a cauzat suferințe psiho-emoţionale considerabile. Jurisprudența CEDO stabilește clar că tergiversarea procedurilor penale fără o justificare rezonabilă este o încălcare a drepturilor fundamentale, iar victimele acestui tip de abuz au dreptul la o compensație materială şi morală. Suferințele reclamantei au fost amplificate nu doar de durata excesivă a procesului, ci şi de faptul că, în acest interval, organele de urmărire penală nu au putut prezenta probe clare care să demonstreze vinovăția sa. Ordonanța de scoatere de sub urmărire penală din 25 ianuarie 2022 constată în mod clar că acțiunile apelantei Tamara Țurcan nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de Codul penal, confirmând astfel caracterul nejustificat al procedurilor.
Afirmă că privarea de libertate şi măsurile preventive excesive au avut un impact devastator asupra sănătății fizice şi mentale ale apelantei Tamara Țurcan. Pe lângă stresul şi anxietatea provocate de incertitudinea juridică, aceasta a suferit şi efecte negative asupra sănătății sale personale, inclusiv agravarea unor afecțiuni preexistente. Suferințele psiho-emoţionale ale reclamantei au fost amplificate de mediatizarea negativă şi constantă a cazului său, ceea ce a afectat reputația sa personală şi profesională. Apelanta, şi-a înrăutățit grav starea sănătății, în special în

perioada 11 aprilie - 10 iunie 2017, când se afla în stare de arest. La cerere fiind anexate extrasele medicale ce dovedește acest fapt. Această afectare a reputației personale nu se limitează doar la persoana reclamantei, ci a avut repercusiuni grave şi asupra familiei sale, în special asupra soțului său, care este invalid.
Punctează că un alt aspect care contribuie la solicitarea prejudiciului moral de 12000 euro este mediatizarea excesivă a cazului, care a dus la o stigmatizare publică a apelantei Tamara Țurcan. Aceasta a fost prezentată într-o lumină negativă de mass-media, ceea ce a dus la deteriorarea reputației sale profesionale şi personale. Efectele acestei stigmatizări au fost resimțite nu doar de reclamantă, ci şi de familia sa, care a trebuit să suporte presiunile sociale şi mediatice cauzate de mediatizarea continuă.
Prin urmare, solicită admiterea cererii de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respinsă, cu emiterea unei noi decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată.

11. În motivarea apelului depus de **apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova**, a indicat că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond în partea admiterii parțiale a acțiunii, fiind pasibilă de a fi casată în această parte.

Menționează că reieşind din practica juridică națională, conform prevederilor articolelor 2007, 2036 din Codul civil, statul răspunde patrimonial pentru prejudiciul adus persoanei prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi instanţelor judecătoreşti. Totodată, elucidarea cazurilor şi condițiilor de răspundere patrimonială se face prin lege specială, actualmente, o asemenea lege specială este Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.
Consideră că instanța de fond la adoptarea soluției, a aplicat eronat normele de drept material ce ţin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545, necesită de a fi întrunite circumstanţele prevăzute de art. 6 - dreptul la repararea prejudiciului şi cele prevăzute de art. 3 - cazurile de reparare a prejudiciului material şi moral. Or, normele legale enunțate sânt indisolubile şi nu pot fi aplicate separat.
În acest sens, menționează că instanţa de fond eronat şi neîntemeiat a admis parţial pretenția reclamantei Tamara Țurcan, în contextul în care, conform prevederilor art.3 din Legea prenotată, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale. În cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției,

ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii administrative ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanţa de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. Totodată, potrivit art. 6 din aceiași Lege, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul devenirii definitive şi irevocabile a sentinței de achitare; scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; adoptării de către instanţa judecătorească a hotărârii cu privire la anularea arestului contravențional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice şi adoptării, de către judecătorul de instrucție, în condițiile art. 313 alin. (5) din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulității actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigații.

Subliniază că într-adevăr, coroborând norma legală menționată mai sus cu situația din prezenta speță, remarcă, că instanţa de fond corect a constatat că în privinţa intimatului/reclamantului Tamara Țurcan a fost emisă o ordonanță de scoatere de sub urmărire penală. Acest fapt nici nu a fost infirmat de către Ministerul Justiţiei. Totuși, îndreptățirea instanţei, în privinţa Tamarei Țurcan cu privire la compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile Legii nr. 1545, precum că acesta a fost ilegal atras la răspundere penală, este nefondată, în condițiile în care prin prisma prevederilor art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545, nu orice acțiune a organelor de drept şi judecătoreşti atrage răspunderea statului.

Accentuează că este important şi necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept. Respectiv, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală sunt/au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana. De altfel, în sensul prevederilor enunțate rezultă expres, că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, şi anume existența faptei ilicite.

Punctează că organul de urmărire penală nu are doar ca scop identificarea şi sancționarea persoanelor vinovate, dar şi prevenirea şi curmarea săvârşirii infracțiunilor. Acest aspect este prevăzut şi de prevederile art. 254 alin. (1) Cod de procedură penală: „organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanţelor cauzei pentru stabilirea adevărului”. În context, menționează că şi

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat, în cauza Draganschi împotriva României (cererea nr. 40.890/04, decizia din 18 mai 2010, §25) că dimensiunea obligațiunilor statului referitoare la investigarea minuțioasă şi rezultativă a oricărui fapt pretins a fi infracțional nu implică nici dreptul de a declanșa o anchetă penală împotriva unui terț sau ca acesta să fie condamnat la sancțiuni de natură penală, nicio obligație de rezultat care ar presupune ca orice urmărire penală trebuie să se finalizeze printr-o condamnare. În special, în ipoteza în care se pune problema respectării unei reglementări care are ca obiect protecția drepturilor garantate de Convenție, acestea impun organizarea unui sistem judiciar de anchetă eficace la finalizarea căreia să nu existe nicio aparență de apreciere arbitrară a circumstanţelor care s-au aflat la originea faptei.

Precizează că pe durata acţiunilor procesuale, intimatei Tamara Țurcan nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, iar la materialele cauzei nu există nicio probă concludentă, pertinentă, în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privinţa intimatului, de către organul de drept, sunt calificate ca ilegale. Or, în corespundere cu norma art. 218 din Codul de procedură penală, instanţa de judecată, constatând în procesul de judecată fapte de încălcare a legalității şi a drepturilor omului, o dată cu adoptarea hotărârii, emite şi o încheiere interlocutorie prin care aceste fapte se aduc la cunoștința organelor respective, persoanelor cu funcție de răspundere şi procurorului. Prin urmare, la materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv şi irevocabil al instanţei de judecată sau a organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală. Respectiv, drepturile procesuale ale reclamantului au fost respectate. Pe când, instanţa de fond a motivat, în mod eronat, poziția de admitere a acţiunii, sub aspectul prezenței unor acţiuni ilicite, fără o argumentare juridică pertinentă în acest sens.

Consideră că la caz, nu a fost demonstrată prin probe elocvente, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei respective, cât şi reputația intimatului/reclamantului Tamara Țurcan anterior intentării urmăririi penale şi implicit - modificarea acesteia prin raportare la percepția cetățenilor, după data finisării examinării cauzei.

Prin urmare, solicită admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii ca neîntemeiată.

12. În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantei-reclamante Tamara Țurcan, avocatul Victoria Donica, a solicitat admiterea cererii de apel cu motivele de fapt și de drept invocate în instrumentul de atac. Referitor la cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a solicitat respingerea.

Apelantul-pârât Ministerul Justiției al Republicii Moldova, reprezentat de Alexandru Vicol, în temeiul procurii nr. 64 din 16 mai 2023, în ședința instanței de

apel, a solicitat admiterea cererii de apel cu motivele de fapt și de drept invocate în instrumentul de atac. Referitor la cererea de apel depusă de Tamara Țurcan, a solicitat respingerea.
Intervenientul accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, fiind legal citat pe email, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat și nu a invocat careva motive.
Prin urmare, a fost dispusă examinarea cererilor de apel în lipsa participanților la proces care nu s-au prezentat, or, în conformitate cu prevederile art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data şi ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanţei de apel:

13. Audiind participanții prezenți la proces, analizând şi studiind materialele cauzei, Colegiul atestă că cererile de apel sunt neîntemeiate şi care urmează a fi respinse din următoarele motive.
14. În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, apelanții respectând aceste termen.
15. În conformitate cu art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.
16. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Potrivit alin.(2), partea care nu a exercitat pe deplin obligaţia de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanţei judecătoreşti un demers prin care solicită audierea părţii adverse în privinţa acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanţele pe care instanţa le consideră dovedite. Iar potrivit alin.(3) al aceluiași articol, circumstanţele care au importanţă pentru soluționarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părţilor şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.
17. Articolul 130 alin.(1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
18. În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele

care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.

19. Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care instanţa de fond a soluţionat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acţiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.
20. Colegiul Civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (*Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 9 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43*).
21. Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce iau fost prezentate.
22. Instanţa de apel menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanţelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanţie pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.
23. În opinia Colegiului, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.
24. Colegiul constată că, prima instanţa a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.

25. Colegiul reţine că la 15 decembrie 2023, reclamanta Tamara Țurcan, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de cercetare penală și de anchetă preliminară, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.
26. Fiind investită cu judecarea prezentei cauze, instanţa de fond a admis parţial cererea de chemare în judecată a Tamarei Țurcan, a încasat din contul bugetului de stat al Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Tamarei Țurcan, suma în mărime de 50000 lei cu titlu de prejudiciul moral cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, acțiuni soldate cu scoaterea de sub urmărire penală a cet. Tamara Țurcan prin Ordonanța din 25 ianuarie 2022, emisă de procurorul în Procuratura Anticorupție, Victor Furtuna, pe motiv că acțiunile cet. Tamara Țurcan nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 42 alin.(2), 327 alin.(2) lit.b1) și c) Cod penal. În rest cererea de chemare în judecată, în mărime ce depășește cuantumul acordat reclamantei în prezentul proces, s-a respins ca fiind neîntemeiată.
27. Colegiul civil, constată că instanța de fond la pronunțarea hotărârii corect a constatat circumstanțele cauzei, a apreciat just normele de drept prin ce a emis o hotărâre legală şi întemeiată, temei ce condiționează respingerea cererilor de apel.
28. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, Colegiul atestă că prin ordonanța din 21 aprilie 2016, s-a dispus începerea urmăririi penale pe faptul coruperii pasive, infracțiune prevăzută de art. 324 alin. (3) lit. a), b) Cod penal (f.d.119-120).
29. Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan din 15 februarie 2017 s-a dispus conexarea unui șir de cauze penale, într-o procedură unică, atribuindu-le un număr unic ***** (f.d.121-123).
30. Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan din 11 aprilie 2017 s-a dispus reținerea Tamarei Țurcan (f.d.124-125).
31. Totodată, reținerea reclamantei Tamara Țurcan se confirmă și prin procesul-verbal de reținere din 11 aprilie 2017 (f.d.126).
32. Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan din 12 aprilie 2017 s-a dispus punerea sub învinuire a Tamarei Țurcan, incriminându-i săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), 327 alin. (2) lit. b^1), c) Cod penal (f.d.130-131).
33. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 13 aprilie 2017, s-a dispus aplicarea măsurii preventive – arestul la domiciliu în privința Tamarei Țurcan pe un termen de 30 zile, începând cu 13 aprilie 2017, ora 14:05, cu

includerea perioadei aflării acesteia sub arest din momentul reținerii: 11 aprilie 2017, ora 07:15 – 13 aprilie 2017 (f.d.12-13).

34. Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 10 mai 2017 s-a dispus prelungirea măsurii preventive – arestul la domiciliu în privința Tamarei Țurcan pe un termen de 30 zile, începând cu 11 mai 2017 (f.d.17-18).
35. Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Dorin Compan din 6 iunie 2017 s-a dispus aplicarea față de Tamara Țurcan a măsurii preventive – obligarea de a nu părăsi țara pe un termen de 30 zile din 6 iunie 2017, ora 07:20 (f.d.23).
36. Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Victor Furtuna din 25 ianuarie 2022 s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală a Tamarei Țurcan, pe motiv că acțiunile acesteia nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), 327 alin. (2) lit. b^1), c) Cod penal, cu înlăturarea răspunderii contravenționale conform art. 312 Cod contravențional, din motivul expirării termenului de prescripție de răspundere contravențională (f.d.23-87).
37. Colegiul reiterează că prin acțiunea depusă de Tamara Țurcan, se pretinde repararea prejudiciului moral în valoare de 12000,00 euro pentru tragerea ilegală la răspundere, acordarea calității procesuale, efectuarea acțiunilor de urmărire penală.
38. În conformitate cu prevederile art. 1 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi contravenţionale de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.
39. Conform prevederilor art. 2007 alin. (1) din Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei prin acţiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanei responsabile, în următoarele cazuri: a) condamnare ilegală, tragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea; b) aplicare ilegală, în calitate de sancţiune contravenţională, a arestului, a muncii neremunerate în folosul comunităţii; c) acţiuni sau inacţiuni care au dus, după caz, la: – constatarea de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin hotărâre, a încălcării drepturilor sau libertăţilor fundamentale ale unei persoane şi dispunerea achitării unor sume în beneficiul acesteia; –

pronunţarea unei hotărâri de către o instanţă judecătorească naţională, ca urmare a condamnării statului de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin care s-a dispus achitarea unor sume din contul statului. Potrivit alin.(2) al aceluiași articol, statul se exonerează de răspundere în cazul când persoana vătămată a contribuit intenționat şi benevol la producerea prejudiciului prin autodenunţ.

40. Potrivit dispoziţiilor art. 2 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 prin acţiuni ilicite se subînțeleg acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţiile administrative, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau administrative (infracţiuni).
41. Articolul 3 alin. (1) al aceeași Legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.
42. În temeiul art. 6 al aceleiași Legi, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare.
43. Potrivit art. 10 aceiași Lege, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6.

44. Conform art. 11 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr. 1545 din 25 februarie 1998, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege.
45. Referitor la repararea prejudiciului moral suferit de către reclamant, instanţa urmează să aibă în vedere mai multe criterii, printre care: consecinţele negative suferite de cel în cauză pe plan fizic şi psihic, importanţa valorilor morale lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori şi intensitatea cu care au fost percepute consecinţele vătămării, măsura în care a fost afectată situaţia familială, profesională şi socială etc.
46. În conformitate cu prevederile art. 2036 alin. (1) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Alin.(2) prevede că prejudiciul moral se repară indiferent de existența şi întinderea prejudiciului patrimonial.
47. Conform prevederilor art. 2037 alin. (1) din Codul civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Alin.(2) prevede că caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luând în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. Iar potrivit alin.(3) al aceluiași articol, la determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.
48. Caracterul şi gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanţa de judecată, luând în considerație circumstanţele la care a fost cauzat prejudiciul, precum şi statutul social al persoanei vătămate.
49. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire şi se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru

prejudiciul moral suferit (*hot. CEDO, Nikolova v. Bulgaria din 25 martie 1987, T.W. v. Malta 29 aprilie 1999*).

50. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor (*Beylor v. Italia 28 mai 2002, Selmouni v. Franța 28 iulie 1999*).
51. În conformitate cu prevederile art. 50 din Codul penal, se consideră răspundere penală, condamnarea publică, în numele legii, a faptelor infracționale și a persoanelor care le-au săvârșit, condamnare ce poate fi precedată de măsurile de constrângere prevăzute de lege.
52. Suplimentar, instanța de apel reține că conform art. 66 alin. (3) din Codul de procedură penală, în cazul în care învinuirea nu a fost confirmată, învinuitul sau, după caz, inculpatul are dreptul la reabilitare.
53. Potrivit art. 524 din Codul de procedură penală, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanţelor judecătoreşti, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislației cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale instanţelor judecătoreşti.
54. Potrivit art. 525 alin. (1) din Codul de procedură penală, acţiunea pentru repararea prejudiciului poate fi iniţiată în termen de trei ani de la data apariției dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art. 6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.
55. În circumstanțele descrise Colegiul civil constată că Tamara Țurcan, este subiect cu drept de sesizare a instanței de judecată prin prisma dispoziției art. 3 lit. a) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25 februarie 1998, în condițiile în care în privința acestuia a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), 327 alin. (2) lit. b^1), c) Cod penal, ulterior fiind scoasă de sub urmărire penală din motivul lipsei în acţiunile acesteia a elementelor infracțiunii.
56. Subsecvent, instanța de judecată ține cont de faptul, că ținerea persoanei sub învinuire este de drept o acțiune de tragere a persoanei la răspundere penală, or în acest sens s-a expus și Curtea Constituțională în hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, care *inter alia* a constatat, că asemenea acțiune procesuală duce la restrângerea drepturilor constituționale legate de libertatea persoanei,

dreptul la libera circulație ș.a., astfel persoana fiind în calitatea de învinuit este supusă unor restrângeri de ordin social, psihologic, civil.

57. În această ordine de idei, instanța de apel constată cu certitudine că Tamara Țurcan, a fost trasă ilegal la răspundere penală în cauza penală enunțată mai sus, iar în aceste circumstanțe ținând cont de faptul că în privința ultimei a fost dispusă scoaterea de sub urmărirea penală, instanța de judecată constată compatibilitatea pretențiilor reclamantei Tamara Țurcan prin prisma articolelor 3 și 6 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, iar drept rezultat temeinicia acestor pretenții formulate în speță prin prisma dispozițiilor acestei legi.
58. În circumstanțele enunțate, Colegiul reține dispozițiile art. 2036 alin. (1), (3) din Codul civil, potrivit căruia în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.
59. Concomitent art. 10 din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998 indică expres, că dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6, iar art. 11 din legea citată statuează, că mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată; e) natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul şi gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice şi psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. În toate cazurile, instanţa de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral.
60. Ținând cont de cadrul legal enunțat mai sus, precum și de faptul că Tamara Țurcan, întrunește condițiile statuate în Legea nr.1545, reieșind din existența

prejudiciului moral cauzat prin acțiunile a organului de urmărire penală și a procuraturii astfel, făcând trimitere la jurisprudența CEDO în materia acordării satisfacției morale la constatarea violării drepturilor şi libertăţilor fundamentale constatate a fi încălcate în speță, Colegiul consideră că instanţa de fond în mod temeinic a dispus încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediu Ministerului Justiției în beneficiul Tamarei Țurcan, suma de 50000,00 cu titlu de compensare a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, sumă ce este justificată de circumstanțele speței, în raport cu suma pretinsă de reclamant în cuantum de 12000,00 euro, sumă considerată a fi exagerată (*cauza Demicoli v. Malta 27 august 1991, §49*).

61. Colegiul concretizează că la concluzia privind cuantumul satisfacției echitabile, instanţa de fond a ținut cont de faptul că Tamara Țurcan, a fost scoasă de sub urmărire penală pe cauza penală nr. *****, din motivul lipsei în acţiunile acesteia a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (2), 327 alin. (2) lit. b^1), c) Cod penal, apreciind împrejurările descrise în plenititudea lor, având în suport starea de stres provocată, în urma desfășurării urmăririi penale, încălcarea dreptului la libera circulație, învinuirea în comiterea unei infracțiuni, desfășurarea urmăririi penale și examinarea cauzei în instanțele de judecată, durata urmăririi penale în privinţa reclamantei, caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală, cât și faptul prezentării în fața publicului ca fiind o persoană care a comis infracțiunea.
62. Colegiul reține că din materialele cauzei, rezultă incontestabil faptul că, reclamantei Tamara Țurcan i-au fost cauzate suferințe psihice, prin faptul că a fost urmărită penal pentru comiterea a infracțiuni grave.
63. Astfel, instanța de fond just a reținut că în cazul dat, suferinţele psihice suportate de către Tamara Țurcan se manifestă şi prin faptul că aceasta a fost urmărită penal pentru acţiuni în care s-a constatat că, fapta nu întrunește elementele infracțiunii. De altfel, în perioada: 21 aprilie 2016, data începerii urmăririi penale şi 25 ianuarie 2022, când a fost scoasă de sub urmărire penală, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, reclamanta a fost supusă unor suferinţe psihice, urmărirea penală desfășurându-se într-o perioadă de stres continuu.
64. Prin urmare, apreciind în ansamblu circumstanţele speţei şi având în vedere principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul şi gravitatea suferinţelor suportate, statutul social al persoanei, durata urmăririi penale şi acțiunile de urmărire penală întreprinse în privința reclamantei, Colegiul atestă că instanţa de fond, just a constat existenţa motivelor întemeiate de a acorda cuantumul prejudiciului moral, în

mărime totală de 50000,00 lei, care poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacţie echitabilă reclamantei Tamara Țurcan.

65. În acest context, instanţa de apel reţine că prin prisma Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care presupune că partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Astfel, modul de acordare a satisfacției echitabile trebuie determinat în raport cu prejudiciul moral suferit, gravitatea acestuia, importanţa şi consecinţele sale pentru victimă.
66. Distinct din cele constatate, la acest compartiment, instanţa de fond corect a relatat că mărimea compensației solicitate spre încasare de către reclamant cu titlu de prejudiciu moral este exagerată, dar totodată, ținând cont de natura drepturilor lezate, de caracterul şi gravitatea suferințelor suportate, de statutul social al persoanei şi de faptul că reclamantului i-au fost încălcate drepturile constituționale, ce au adus atingere demnității umane, fiind supus unor acţiuni ilicite din partea organelor de urmărire penală, manifestate prin învinuirea ilegală şi aplicarea măsurilor preventive menţionate mai sus, suma de 50000,00 lei, ar constitui o recompensă echitabilă pentru prejudiciul moral suportat, fiind suficientă pentru a aduce satisfacţie reclamantei.
67. Respingând cererea de apel depusă de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Colegiul apreciază ca fiind neîntemeiate argumentele apelantului cu referire la faptul că Tamara Țurcan nu a prezentat probe care ar confirma prejudiciul moral cauzat prin acţiunile organelor de urmărire penală și procuraturii şi, prin urmare nu este temei de a genera obligațiunea statului la repararea acestuia, dat fiind că aceste argumente poartă un caracter declarativ şi formal, fiind contrare prevederilor Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, care stabilește modul de reparare a prejudiciului cauzat.
68. Or, potrivit jurisprudenței Curţii Europene (*cauza Antipenkov vs. Rusia, nr. 33470/03 din 15 octombrie 2009, §82*) Curtea a reiterat că părţii lezate nu-i poate fi cerut ca aceasta să prezinte probe întru argumentarea prejudiciului moral suferit, iar simpla constatare a încălcării săvârşite de organele de urmărire penală şi declaraţiile părţii lezate sunt suficiente pentru a oferi o satisfacţie echitabilă.
69. Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, consideră necesar de a respinge, din lipsă de temei, cererile de apel declarate de apelanta Tamara Țurcan și apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, și de a menține hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 28 martie 2024.
70. În această ordine de idei, în viziunea Colegiului, toate argumentele și afirmațiile invocate de către apelanți, citate supra, sunt vădit lipsite de suport

juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanță, iar instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament valabil circumstanțelor speţei.

71. În final, instanţa de apel subliniază că, contrar prevederilor articolelor 118, 121 din Codul de procedură civilă, apelanții, în fața instanţei de fond, nu au adus careva probe în susținerea pretenţiilor sale și prin urmare instanța de fond just a aplicat normele legale relevante la circumstanțele speței și a admis parțial acţiunea.
72. În plus, este important de remarcat faptul că apelanții, utilizând calea de atac nu au prezentat în instanța de apel probe, pe care nu au avut posibilitatea să le prezinte instanței de fond și care ar fi de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.
73. În așa împrejurări, Colegiul reiterează că, concluziile primei instanţe sunt întemeiate şi legale, în concordanță cu prevederile art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea urmează a fi menținută cu respingerea cererilor de apel, ca fiind neîntemeiate.

În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,-

D E C I D E :

Se resping, din lipsă de temei, cererile de apel declarate de apelanta Tamara Țurcan și de apelantul Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 28 martie 2024.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul: Ana Panov

Judecătorii: Diana Corlăteanu

Lucia Bagrin